

Радомир Станић

Поуздани знаци превазилажења

Краљево се поодавно опростило од оних суморних сивих и празних времена у којима ликовни живот никако није могао да постане чак ни рукавац у међуречју културних токова и сливова. Последње године, међутим, подариле су љубитељима и поклоницима ликовних уметности лепоте и вредности низа начајних и запажених уметничких манифестација. Оне су успоставиле толико потребан континуитет и на тај начин прекретнички огласиле нови звук овог града, који без дисонанци чини јединство са ликовним животом унутрашњости Србије. Перманентно закашњавање на овом плану енергично и доследно се превазилази. Тренутак је да се констатује да су учињени одсудни кораци. О томе сведоче последњи месеци који су протицали у знаку број-

М. Маравић и Ђ. Симић

Колико год ова два сликара карактеришу различита уметничка опредељења, толико је типична њихова међусобна блискост у праћењу и прихватању савремених сликарских струјања, у којима радом и остварењима траже и налазе воје место.

М. Маравић, тематски заокупљен светом своје младости, ње-

них сликарских, скулпторних и графичких презентација, а чији су одјеци допирали далеко ван граница ове средине. Подухватом посебног значења може се дефинисати установљење Сликарске колоније „Магнохром“, која је по многим својим карактеристикама и димензијама и довољно значајна и изразито особена. Друга њена изложба у Краљеву крајем новембра и почетком децембра 1971. године, чији су протагонисти: Пеђа Милосављевић, Бранко Протић, Бранимир Минић, Зоран Павловић, Радомир и Жи војин Турински, може се означити као стожер ликовних збивања у граду, не умањујући при том значај и вредност представљања других личности и дела на која ћемо се посебно осврнути.

ним лепотама и тугама, успоста вља једну асоцијативну везу између зрелости, засићености живота, његове тривијалности и чедни хневиних истина детињства. У враћању њима он види и осећа пуноћу смисла и окупљење духа. Та чврста и дубока веза са протеклим годинама сликарски је исказана меланхоличним осећањем, нада-

хнуто, али и недовољно дефинисаним обележјима сопственог израза, при чему је очигле дан напор за усаглашавањем супротности у колористичком, композиционом и формалном третману. Упадљива је чињеница која се огледа у сталном развоју и напретку овог сликара, чији је стваралачки пут сигуран и адекватан уметниковом схватању и осећању.

Ђ. Симић на својим платнима сједињује неколико компоненти у свесно организоване и продуховљене целине. Он је на основама израженог талента однеговао специфичан став и однос према супротностима живота, доводећи их у сликарским интерпретацијама до интелектуалистичке игре апсурда, обојеном нотом личног трагичног и иронијног приступа. Сводећи укупност свог сликарског порива на поједностављивање и структурално

представљање основне идеје, у своје слике уноси сву своју пессимистичко-артифицијелну одређеност, уоквирујући је у формално-естетичке границе којим бележи нека своја сазнања о искуствима познатих и значајних сликарских индивидуалности нашег времена. На тај начин он успева да се сасвим приближи и најактуелнијим стваралачким раздозналостима у облицима који су присутни код неких водећих сликара нашег тренутка и да истовремено остане особен и самосвојан, нарочито по суверености и релативној довречености свог колористичког искуства. Импонује његова сигурност којом, и у часу креативног умора и немотивисаности, успева да докаже да је сликарско искуствено и еклектистичко грађење облика и садржаја, осмишљених у целине које у најмању руку могу да буду декорације пријатне за око.

Бранко Миљуш

Готово да у савременом ликовном животу Србије не постоји акумулативнија и истовремено мудрија и суздржанија личност, која је у широком распону свог интересовања потврдила себе у више ликовних дисциплина — као што је то Бранко Миљуш. Највећа признања је стекао као графичар, мада и као сликар ужива несумњиву репутацију. Краљевачкој ликовној публици представио се самосталном изложбом графика у боји које су унеле извесну свежину у сагледавању његовог досадашњег опуса. Миљушине графике представљају једну нову карик у ланцу његовог графичког развоја, који је већ од почетка текао у знаку сталног успона, а касније обележаван линијом осцилација. Настављајући и продубљујући своје интересовање за човекову судбину и његову егзистенцију, он својим графикама у боји још изразитије подцртава парадоксалност човековог битисања, уграђујући га у једну самосвојну иконографију, која је новост у нашој савременој графичкој уметности, а у ко-

јој доминирају чудни симболи и неочекивани садржаји, интонирани напреално-поетским аккордима. На први поглед, његове графике, пријатне за очи, остављају утисак једне смишљене, безазлене, али и веште, уметникове игре обљцима и тоновима, смећене наизмени и упрошћеним, готово дечјим виђењем света. Међутим, предмети, ствари, одређене форме представљене су и постављене тако и у такав однос да имају посебно значење у склопу симбола који оличавају човеково присуство и трајање. Улазећи у „интимне“ сфере људске распетости, између постојећег и обезнађеног, с једне, и очекујућег и блиставијег, с друге стране, Миљуш кроз свет малих обичних ствари и предмета, неодвојивих од обичности и свакодне внице очекиваног живота, кристализује своју визију у уметничку форму, колико филозофско-етичку, по свом концепту, толико и хуманистичко-естетичку, по својој поруци. У богатој и често потврђиваној, а никад оспораваној уметничкој баштини резултата, ова самостална

изложба је још један прилог и доказ његове актуелности,

Драгиша Обрадовић

Као учесник многих колективних изложби и као скулптор, који се у релативно краткој уметничкој активности већ три пута самостално представљао, Д. Обрадовић је прешао одређени трагички пут на коме је сигурношћу свог пластичног сензибилитета пронашао свој сопствени израз. У његовој скулптури и цртежима — као полазним основама за пластички одраз, доминира човек за рођен у дубине и сложености живота и притиснут тугом његове неухватљивости и пролазности. Сетно жуборење живота, токови трајања и збуњеност вртлозима живљења — основне су карактеристике уметникових преокупација. Човек у стању контемплације, замишљености, лирско-елегичне узне-

Радош Ракуш

Понекад скромност уметничког искуства и кратак — мали временски распон у сликарском развоју нису разлози због којих се не може веровати у искреност, способност, даровитост, па и сасвим објективне резултате стваралачког исказивања једне личности. О томе најбоље сведочи самостална изложба слика краљевачког уметника Радоша Ракуша. Он је један од ретких уметника, који на почетку свог развоја најављује не само таленат, већ и сигурност свог стваралачког концепта. Окренут драмама савременог човека, катаклизми и ратним самоуништењима, као и

Миодраг Авђелковић

Београдска Академија ликовних уметности са својим Графичким одсеком афирмисала се као изузетно значајни фактор у усмеравању и образовању младих графичких уметника, који су ову ликовну дисциплину у савременој српској уметности

уметничке убедљивости и изражајне снаге.

мирености, човек у плавим бескрајним хоризонтима вечности, али свестан свог безнађа и судбинског краја, главна је и једина тема Обрадовићевог казивања, Његове групе, од којих је једна изузетно занимљива у својој харфичној постављености и ритмичкој разиграности, израстају вертикалном устремљеношћу, као да тиме означавају напор за превазилажењем свих оних тривијалних и баналних животних ситуација. Истражујући у племенитом материјалу — мермеру, консеквентно остављајући своје замисли и разрешавајући дилеме, овај скулптор потврђује своје право на уметност и доказује сагласност са хтењима и могућностима.

другим облицима суровог односа и обрачуна са човеком у коме је он сатрадалник, Ракуш негује неку врсту протесног сликарства, ослањајући се на већ познате и сличне оријентације и домете, како у нашем савременом сликарству, тако и на оне који су присутни у светском ликовном животу. Оно што свакако треба прихватити и подстицати у Ракушевом сликарском раду јесте несумњив таленат и једна његова истинска и дубока интимна потреба за сликањем као основном животном преокупацијом. У томе треба тражити гаранцију његовог развоја, успона и уметничког потврђивања.

По
ве
ља

уздигли до равноправности са сликарством. Шта више, поједине индивидуалности на овом плану ушле су у круг најеминентнијих југословенских ликовних стваралаца. Миодраг Авђелковић, студент друге године Специјалке код Бошка Карано-

вића на овој академији, члан УЛУС-а и већ довољно виђен на значајним изложбама, представио се по први пут самосталном изложбом у Краљеву и то као уметник који је, углавном, формирао свој израз. Он, очи-

гледно, припада групи даровитих графичара, чије је извориште Академија, а коме предстоји, уз услв озбиљног и континуираног рада, лепа и занимљива уметничка будућност.

Здравко Вајагић

Свесно искључен из токова „текуће“ неинспиративне сликарске продукције, која је у наш ликовни живот уносила егзибиције и заблуде, неодржи ва признања и неоправдана неприхватања вредности, З. Вајагић је остао окренут себи и својим насушностима сликања, да би само онда када му надахнуће у свом зрењу достигне размере neodољиве потребе, узимао палету и почео мисаоно и поетско ткање својих аутентичних виђења живота и свих његових битних одличја. Та драматика, као суштинског обележје његових слика, настала у једној ретко осмишљеној колористичкој организацији, заснованој на најлепшим одликама Београдске школе, представља уметникову спону између судбинско-трајног и ефемерног, вечног и пролазног, између древног и савременог, сублимног и тривијалног, рационалног и чулног. Све те дилеме и распоне, узнемирења и затишја временна, противуречности и клонућа духа, продоре и падове, осцилације и амплитуде људског животног вибрирања и треперења своди једноставним и кристално-чистим сликарским језиком у оквире синтетичке, згуснуте, сугестивне и јасне вокације о дубоким истинама једног специфичног сопственог осећања и сигурне уметничке одређености.

Постоји једна карактеристика Вајагићевог сликарства, која није идентификована у оној мери у којој то она заслужује. То је патина прошлости, не

у буквалном смислу речи, већ као духовна веза између сликаревог осећања и његовог, верујмо у то, дотицаја са елитним културним наслеђем Србије. Она је евидентна не само у асоцијалирном и донекле структуралном грађењу слика са опредмећеним елементима, предела или њихових утисака, већ је садржана у оној општој колористичкој и сензитивној потки слике, у њеном духу, у синтези укупног казивања и зрачења. Њоме је сликар успоставио интимну и далеку везу са завичајем у коме није нашао врело инспирација у његовим мотивима и темама, већ у карактеру његовог поднебља, олујног и драгог, и општости његовог духа, и исконског трајања, успевајући да га трансформира у једну хуманистичку, снажну и особену пиктуралну визију, нагопљену чистим поетско-мисаоним садржајима и савршеним сликарским облицима, повезаним у једну задивљујуће кохерентну целину.

Овај сликар никада није могао да изневери себе, судећи по сликама заступљеним на овој изложби, јер се патнички одрицао свих примамљивих сензација у којима су многи сликари тражили задовољење својих потреба за актуелношћу. Он је остао у свету свог мирног, истрајног и доследног стварања да би заокружио своју креативно-ликовну мисао и дао доказе о лепоти и узвишености своје чисте стваралачке еволутивности.

Грујица Лазаревић

Чачанску публику, навиклу на озбиљне и квалитетне ликовне презентације које организује Уметничка галерија „Надежда Петровић“, пријатно је из-

ненадио својом самосталном изложбом слика Г. Лазаревић. Он се представио као уметник који је своје узнемирење трагичност довео до истинског ре-

зултата. Необично и лирски обојено интересовање за ствари и предмете, које је време трансформисало у фосилне облике посебних структура, затим помало бизарно, али опседнуто, завиривање у хумусне и окамењене слојеве речних обала, доказ су једног осећања и посебног схватања пролазности и вечности живота и трајања. Богатство његовог сликарског сензитивитета дошло је до изражаја у имажинативном и разуђеном обликовању визија из космоса, којима указује на бескрајна пространства људског духа и будућности. Ту уклету сажетост и растрзаност савременог човека између протеклог и долазећег, Лазаревић је из-

разио једним сликарским језиком који се одликује колористичком префињеношћу, сугестивношћу и сигурношћу свог уметничког осећања. Његов несумњив таленат, однегован и расцветан сасвим новим и неочекиваним вредностима, потврђен је овом изложбом, која, треба нагласити, улази у ред запаженијих догађаја у садржајном и богатом ликовном животу Чачка. Овом изложбом Лазаревић је не само наговестио, већ и потврдио сву своју преданост уметничком стварању, којом је аутентичном и убедљивом истинитошћу приказао себе у најлепшем стваралачком светлу.